

จดหมายข่าว

เมล็ดใหม่

ข่าววิชาการวิจัยและพัฒนาการเกษตร

ปีที่ 20 ฉบับที่ 11 ประจำเดือน ธันวาคม พ.ศ. 2560

ISSN 1513-0010

6

อ้อยและน้ำตาล เมื่อเวลาเปลี่ยนแปล

2

ผลงานวิจัยเด่น ผลงานเด่น
ตอนที่ 5

12

เปิดเผย เชื่อมโยง
เปลี่ยนผ่าน ผู้รัฐบาลดิจิทัล
ตอนที่ 2

16

เกษตรอาสาร่วมใจ
ฟื้นฟูผู้ประสบอุทกภัยหลังน้ำลด

ผลงานวิจัยเด่น ผลงานเด่น

ตอนที่ 5

จดหมายข่าวผลิใบฯ ได้นำเสนอผลงานวิจัยเด่น ผลงานเด่นไปแล้ว 4 ตอน จำนวน 20 ผลงาน ยังคงมีผลงานอีกหลายเรื่อง จึงขอนำเสนอต่อเป็นตอนที่ 5

22. บรรรจุกณ์ขที่เหมะสมในการรักษาคุณภาพและการลดการเกิดเชื้อราสำหรับพริกขี้หนูหลังการเก็บเกี่ยว

การผลิตพริกประสบปัญหาหลายประการโดยเฉพาะการขาดความรู้และวิธีการจัดการหลังการเก็บเกี่ยว เช่น การใช้บรรรจุกณ์ขที่เหมะสมในการยืดอายุการเก็บรักษาผลพริกสด เทคโนโลยีในการยืดอายุการเก็บรักษา การควบคุมโรคแอนแทรกโนส และป้องกันการเข้าทำลายของแมลงวันผลไม้ในผลพริกหลังการเก็บเกี่ยว สิ่งเหล่านี้ทำให้พริกขี้หนุมีอายุการเก็บรักษาสั้นและไม่เป็นที่ยอมรับของผู้บริโภค ถึงแม้ว่ามีการคัดเลือกผลพริกที่ดี ไม่แสดงอาการของโรคแอนแทรกโนส การเจริญของเชื้อรา และการเข้าทำลายของแมลงก่อนการบรรรจุกณ์ขตาม

ปัจจุบันบรรรจุกณ์ขสำหรับพริกขี้หนูสดเพื่อวางจำหน่ายในซูเปอร์มาร์เก็ตหรือส่งออกนียมใช้ถาดโฟมและฟิล์ม PVC ซึ่งมีราคาไม่แพงและหาซื้อได้ง่าย อย่างไรก็ตาม สารเคมีจากฟิล์ม PVC โดยเฉพาะ plasticiser ได้แก่ di-(2-ethyl-hexyl) adipate (DEHA) ซึ่งทำให้ฟิล์ม PVC มีความใสและยืดหยุ่น สาร DEHA สามารถปนเปื้อนกับอาหารที่ถูกห่อหุ้มได้โดยตรง และเป็นสารกระตุ้นให้เกิดมะเร็งและทำลายระบบฮอร์โมนสำหรับควบคุมการไหลเวียนของโลหิต ในสหภาพยุโรปมีการควบคุมปริมาณของ DEHA ในการผลิตฟิล์ม PVC โดยเมื่อใช้ห่อหุ้มอาหารแล้ว อนุญาตให้มีการปนเปื้อนของ DEHA ในอาหารที่ถูกห่อหุ้มด้วยฟิล์ม PVC ไม่เกิน 18 ส่วน ใน 1 ล้านส่วนของอาหาร ขณะที่ประเทศญี่ปุ่นห้ามใช้พลาสติก PVC ในการเตรียมและบรรรจุกณ์ขอาหาร

ฟิล์มที่สามารถใช้ทดแทนฟิล์ม PVC เช่น ฟิล์ม PE เป็นพลาสติกที่ไม่มีการเติมสาร plasticizer จึงไม่ทำให้เกิดสารปนเปื้อนในอาหาร ขณะที่ถาดโฟมที่ใช้ในปัจจุบันจัดเป็นพลาสติกชนิด polystyrene (PS) เป็นพลาสติกที่สามารถนำกลับมาแปรรูปใหม่ได้ แต่จะได้คุณภาพพลาสติกที่ต่ำลงและมีต้นทุนสูงในการแปรรูป จึงไม่นิยมนำพลาสติกชนิดนี้กลับมาแปรรูปใช้ใหม่ ขณะที่การเผาทำลาย PS ก่อให้เกิดก๊าซพิษสไตรีนออกไซด์ ซึ่งทำให้เกิดมะเร็งได้

การทดลองนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาบรรรจุกณ์ขที่เหมะสม ร่วมกับผลของการมีหรือไม่มีขั้ว/ก้านพริกต่อคุณภาพหลังการเก็บเกี่ยว และควบคุมการเกิดเชื้อราระหว่างการเก็บรักษา พบว่า การเก็บรักษาพริกขี้หนูในบรรรจุกณ์ขที่มี

อุณหภูมิต่ำสามารถยืดอายุหลังการเก็บเกี่ยวได้นาน 28 วัน ถูงไมโครเพอร์พอเรท OPP สามารถชะลอการสูญเสียน้ำหนัก รักษาความแน่นเนื้อ คงสภาพสีเปลือกได้ดีที่สุด แต่ถูง OPP ยังมีราคาสูงและมีวางจำหน่ายในวงจำกัด ดังนั้นการใช้บรรรจุกณ์ขที่มีประสิทธิภาพรองลงมาคือ ถาด PP ร่วมกับฟิล์ม PE จึงเหมะสมสำหรับการนำไปใช้ในเชิงพาณิชย์

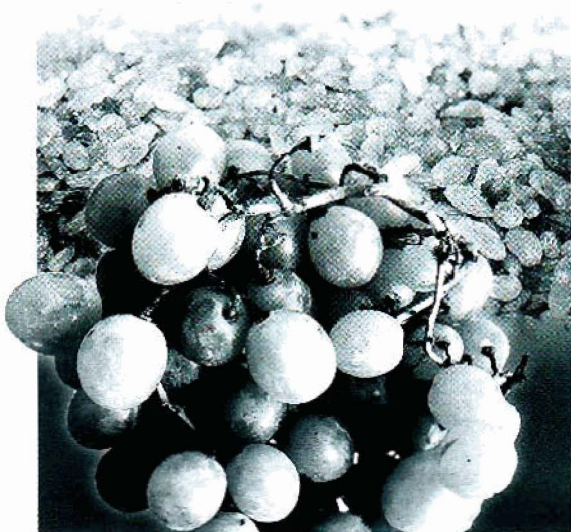
ความชื้นในบรรรจุกณ์ขเป็นตัวกระตุ้นการเจริญของเชื้อราบนพริกขี้หนู โดยเฉพาะบริเวณขั้วและก้าน ดังนั้น การเด็ดขั้ว/ก้านควรระมัดระวังบาดแผลฉีกขาด และต้องไม่มีส่วนขั้ว/ก้านเหลืออยู่ก่อนบรรรจุกณ์ข

23. ศึกษาควบคุมการปนเปื้อนของเชื้อราและสารพิษจากเชื้อราในผลิตภัณฑ์อบแห้งและผลิตภัณฑ์แปรรูปจากองุ่น

ในเขตร้อนชื้นจะพบการปนเปื้อนในผลิตภัณฑ์เกษตรและผลิตภัณฑ์ทางการเกษตร เช่น ธัญพืช เมล็ดกาแฟ ถั่ว เครื่องเทศ ผลไม้แห้ง และไวน์ และอีกหนึ่งสกุลที่สามารถสร้างสารโอคราทอกซิน เอ คือ *Penicillium* ได้แก่ *P. verrucosum* และ *P. nordicum* ในประเทศเขตอบอุ่นพบการปนเปื้อนเฉพาะในธัญพืชเท่านั้น สารโอคราทอกซินสามารถจำแนกออกเป็น 3 ชนิด ได้แก่ สารโอคราทอกซิน เอ (OTA) บี (OTB) ซี (OTC) โดยสารโอคราทอกซิน เอ มีความเป็นพิษสูงสุดและพบการปนเปื้อนในผลิตภัณฑ์มากกว่าชนิดบี และชนิดซี สารโอคราทอกซิน เอ ก่อให้เกิดอันตรายต่อสุขภาพของคนและสัตว์เป็นอย่างมาก เป็นสารที่มีความเสถียรสูง ทนต่อความร้อน ไม่สามารถถูกทำลายได้ด้วยอุณหภูมิปกติ

คณะกรรมการยุโรป กำหนดระดับการปนเปื้อนสูงสุดของโอคราทอกซิน เอ ในน้ำองุ่นและไวน์ทุกชนิดที่ 2 ไมโครกรัม/กิโลกรัม และในองุ่นแห้งที่ 10 ไมโครกรัม/กิโลกรัม ประเทศไทยมีการผลิตและนำเข้าองุ่นสดและผลิตภัณฑ์จากองุ่นมาก จึงได้ศึกษาเรื่องการปนเปื้อนของเชื้อราและสารพิษจากเชื้อราในผลผลิตองุ่นบริโภคสดและผลิตภัณฑ์แปรรูปจากองุ่น เพื่อหาแนวทางในการป้องกันและเฝ้าระวังการปนเปื้อนของเชื้อราและสารโอคราทอกซิน เอ เพื่อเพิ่มคุณภาพของสินค้าองุ่นสดและผลิตภัณฑ์จากองุ่นมีมาตรฐานและปลอดภัยต่อผู้บริโภค

จากการศึกษาการปนเปื้อนของเชื้อราในผลิตภัณฑ์องุ่น พบว่าลูกเกดที่วางจำหน่ายในเขตกรุงเทพมหานคร ตัวอย่างลูกเกดสีดำที่นำเข้าจากต่างประเทศแต่นำมาบรรจุลงกล่องในประเทศไทย แบ่งขายตามซูเปอร์มาร์เก็ต และตักแบ่งขายตามห้องตลาด พบการปนเปื้อนของ *Aspergillus niger* มากที่สุด รองลงมาคือ *Eurotium sp.* *Eurotium sp.* และ *Aspergillus ochraceus* ส่วน *Rhizopus sp.* พบเฉพาะในลูกเกดสีดำที่ตักแบ่งขายตามห้องตลาด สำหรับลูกเกดสีเหลืองไม่พบการปนเปื้อนของเชื้อรา เนื่องจากขั้นตอนการผลิตมีการแช่ลูกเกดในสารละลายซิลิโพลีไดออกไซด์ เพื่อรักษาสีของผลไม้แห้ง ส่วนผลิตภัณฑ์น้ำองุ่นและไวน์ไม่พบการปนเปื้อนของเชื้อรา

สำหรับการตรวจสอบการปนเปื้อนของสารโอคราทอกซิน เอ พบว่ามีลูกเกดสีดำ 3 ตัวอย่าง จาก 15 ตัวอย่าง ที่มีค่าโอคราทอกซิน เอ สูงเกินมาตรฐาน ลูกเกดสีเหลือง 9 ตัวอย่าง ไม่พบตัวอย่างที่มีค่าโอคราทอกซิน เอ เกินมาตรฐาน แปลงปลูกพบการปนเปื้อนเชื้อราบนผลองุ่น เชื้อราที่พบมากคือ *A. aculeatus* และ *Penicillium sp.*

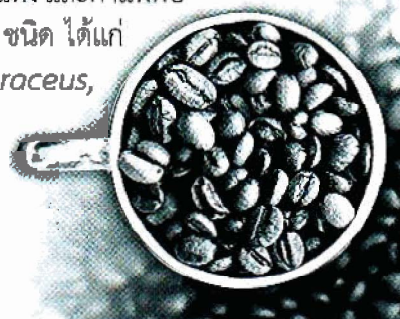
แนวทางการแก้ไขการปนเปื้อนเชื้อราและสารโอคราทอกซิน เอ คือการนำวิธีเขตกรรมมาปรับใช้ในทุกขั้นตอนการผลิต ปรับสภาพแวดล้อมไม่เหมาะกับการเกิดโรค ตัดแต่งกิ่งที่เป็นโรคและผลองุ่นที่เน่าเสียออกจากแปลงปลูกเพื่อทำลาย

24. ศึกษาการปนเปื้อนของสารพิษจากเชื้อราและเชื้อสาเหตุในกาแฟและผลิตภัณฑ์

ภายหลังการเก็บเกี่ยวผลผลิตกาแฟมีการตรวจพบการปนเปื้อนของสารพิษจากเชื้อราโอคราทอกซินและแอฟลาทอกซินสูง สารโอคราทอกซินเป็นสารพิษสร้างโดยเชื้อราสำคัญ คือ *Aspergillus niger* และ *A. ochraceus* เจริญเติบโตได้ดีในเขตร้อนชื้น สร้างสารพิษได้ดีบนเมล็ดกาแฟและเมล็ดธัญพืช เมื่อบริโภคอาหารหรือเครื่องดื่มที่ปนเปื้อนสารพิษนี้จะก่อให้เกิดความเป็นพิษต่อไต คณะกรรมาธิการอาหารระหว่างประเทศ (Codex) ได้กำหนดค่ามาตรฐานการปนเปื้อนสารโอคราทอกซินกาแฟคั่วและผลิตภัณฑ์ไม่เกิน 5 – 10 พีพีบี

สารแอฟลาทอกซิน เป็นสารพิษที่สร้างโดยเชื้อรา *Aspergillus flavus* Link. และ *A. parasiticus* Speare ประเทศไทยกำหนดค่ามาตรฐานที่ 20 พีพีบี ซึ่งพบได้ทั้งในดิน เศษซากพืช อากาศ และในโรงเก็บผลผลิตทางการเกษตร กระบวนการผลิตหลังการเก็บเกี่ยวกาแฟทุกขั้นตอนเป็นจุดสำคัญของการปนเปื้อนสารพิษจากเชื้อรา

จากการศึกษาพบว่าตัวอย่างกาแฟโรบัสต้าที่ยังไม่สีเปลือกจำนวน 4 ชนิด คือ ผลสด ผลแห้ง กาแฟกะลาแห้ง และกาแฟดิบพบการปนเปื้อนเชื้อราหลังการเก็บเกี่ยว 6 ชนิด ได้แก่ *Aspergillus flavus*, *A. niger*, *A. ochraceus*, *Penicillium spp.*, *Fusarium spp.* และ *Rhizopus spp.* ปริมาณสารพิษจากเชื้อราส่วนใหญ่เกินค่ามาตรฐาน การปนเปื้อนปริมาณสูงสุดคือ 56.05 พีพีบี

สำหรับช่วงเวลาในการปนเปื้อนระยะเก็บเกี่ยวกาแฟโรบัสต้าพบการปนเปื้อนเชื้อราดำในกลุ่ม A. Niger ระยะการหมัก เมล็ดกาแฟของเกษตรกรภาคใต้พบค่าปริมาณสารพิษ AFB1 และ OTA เกินค่ามาตรฐานประเทศไทยระยะตากแห้งบนลาน ผลผลิตของเกษตรกรทางภาคใต้พบการปนเปื้อนเชื้อรา A. Niger สูง 100 เปอร์เซ็นต์เนื่องจากมีฝนตกหนักในช่วงการตากเป็นสาเหตุทำให้เกิดความชื้นและเกิดเชื้อราในกองกาแฟ ส่วนเมล็ดกาแฟดิบของเกษตรกรภาคเหนือมีการปนเปื้อนที่ไม่สูงมากนักสำหรับผลิตภัณฑ์กาแฟดิบพบการปนเปื้อนสารพิษ AFB1 ที่ระดับ 8.25 - 34.65 พีพีบี OTA ที่ระดับ 0.80 - 19.90 พีพีบี

25. การตรวจประเมินโรงคัดบรรจุตามมาตรการควบคุมพิเศษระบบบัญชีรายชื่อโรงคัดบรรจุ (Establishment List: EL)

กรมวิชาการเกษตรได้พัฒนาระบบการควบคุมและกำหนดมาตรการควบคุมการผลิตเพื่อการส่งออกพืช 5 กลุ่ม 16 ชนิด ตามที่สหภาพยุโรปได้กำหนดมาตรการเข้มงวดกับสินค้าพืชเหล่านี้ภายหลังจากที่มีการตรวจพบศัตรูพืชกักกันหลายครั้ง โดยออกประกาศกรมวิชาการเกษตร เรื่อง

การออกใบรับรองสุขอนามัยพืชและใบรับรองสุขอนามัยสำหรับสินค้าพืชผักสดไปสหภาพยุโรป นอร์เวย์ และสมาพันธ์รัฐสวิส โดยการขอใบรับรองดังกล่าวต้องปฏิบัติตามแนบท้ายประกาศกรมวิชาการเกษตรที่กำหนดมาตรการควบคุมพิเศษ การส่งออกผักและผลไม้สดไปสหภาพยุโรป นอร์เวย์ และสมาพันธ์รัฐสวิส ระบบบัญชีรายชื่อโรงคัดบรรจุ (Establishment List: EL) หรือมาตรการควบคุมพิเศษ EL เริ่มดำเนินการเมื่อวันที่ 14 มีนาคม 2554 ซึ่งเป็นความเห็นชอบร่วมกันระหว่างกรมวิชาการเกษตรและผู้ประกอบการผลิตและส่งออกผักผลไม้ไปสหภาพยุโรป

หลังจากดำเนินการมาสู่ระยะหนึ่ง กรมวิชาการเกษตรจึงได้ขยายขอบข่ายชนิดพืชที่มีการตรวจพบสารเคมีตกค้างและเชื้อจุลินทรีย์ ซึ่งสหภาพยุโรปได้กำหนดมาตรการเข้มงวดกับสินค้านำเข้าจากประเทศไทยตั้งแต่ปี 2552 ด้วยการเพิ่มระดับการควบคุมสินค้านำเข้าที่มีแหล่งกำเนิดจากพืชของสหภาพยุโรปอีก 5 ชนิด คือ ถั่วฝักยาว คะน้า กวางตุ้ง ผักชีไทย และสะระแหน่ นอกจากนี้ได้กำหนดให้ขึ้นฉ่ายเป็นพืชภายใต้มาตรการควบคุมพิเศษ EL ด้วย

ในปี 2557 ได้มีการนำระบบงานแอปพลิเคชันซอฟต์แวร์ (Application Software) มาใช้ในการบริหารจัดการเพื่อขึ้นทะเบียนโรงคัดบรรจุภายใต้มาตรการควบคุมพิเศษ EL ดำเนินการผ่านแอปพลิเคชันที่เรียกว่า ระบบบริหารจัดการ Establishment List ซึ่งทำให้ระบบการบริหารจัดการด้านเอกสารข้อมูลกระบวนการตรวจประเมินการพิจารณาการขึ้นทะเบียนตามมาตรการควบคุมพิเศษ EL สะดวก รวดเร็ว คล่องตัวมากยิ่งขึ้น

26. การตรวจสอบความบริสุทธิ์ทางพันธุกรรมของข้าวโพดหวานลูกผสมโดยเครื่องหมายโมเลกุลชนิด SSR

การผลิตข้าวโพดหวานในประเทศไทยส่วนใหญ่เกษตรกรใช้พันธุ์ข้าวโพดหวานลูกผสม เนื่องจากข้าวโพดหวานลูกผสมมีการพัฒนาพันธุ์ให้ผลผลิตสูง คุณภาพบริโภคดี มีความแข็งแรงและการเจริญเติบโตดี มีสัดส่วนของผลผลิตที่ได้มาตรฐานของตลาดและโรงงานอุตสาหกรรมสูง มีความสม่ำเสมอของพันธุ์ทำให้การปฏิบัติดูแลรักษา และการเก็บเกี่ยวผลผลิตกระทำได้ง่ายขึ้น โดยมีการปรับปรุงพันธุ์ข้าวโพดหวานลูกผสมจากทั้งหน่วยงานราชการและเอกชน จึงมีพันธุ์ข้าวโพดหวานหลากหลายสายพันธุ์จำหน่ายในท้องตลาด ในการผลิตเมล็ดพันธุ์ลูกผสมสำหรับจำหน่ายได้มีการกำหนดคุณภาพเมล็ดพันธุ์ให้มีความเป็นลูกผสมมากกว่า 98 เปอร์เซ็นต์

การตรวจสอบความบริสุทธิ์ของเมล็ดพันธุ์ทางพันธุกรรมเป็นสิ่งหนึ่งที่ใช้ในการกำหนดคุณภาพของเมล็ดพันธุ์ เนื่องจากการผลิตพันธุ์ลูกผสมของข้าวโพดหวานมีโอกาสที่จะเกิดการปนเปื้อนจากการผสมข้ามของสายพันธุ์หรือเกิดการผสมตัวเองขึ้นได้

การใช้เครื่องหมายโมเลกุลชนิด SSR ตรวจสอบความบริสุทธิ์และความเป็นลูกผสมของข้าวโพดหวานของกรมวิชาการเกษตร จำนวน 3 พันธุ์ ได้แก่ พันธุ์ชัยนาท 86-1 พันธุ์สงขลา 84-1 และพันธุ์ชัยนาท 2 โดยใช้เครื่องหมายโมเลกุลชนิด SSR จำนวน 30 คู่ มาคัดเลือกหาเครื่องหมายที่สามารถแยกความแตกต่างระหว่างพันธุ์พ่อและแม่ของข้าวโพดหวานลูกผสมแต่ละพันธุ์ จากการทดลองพบว่า เครื่องหมายที่สามารถบอกความแตกต่างระหว่างพ่อและแม่ข้าวโพดหวานลูกผสมพันธุ์ชัยนาท 86-1 ได้แก่ เครื่องหมาย Umc 2071 Bnlg 1633 Umc 1109 และ Umc 1506 คิดเป็นความบริสุทธิ์เท่ากับ 64 เปอร์เซ็นต์ ขณะที่ข้าวโพดหวานลูกผสมพันธุ์สงขลา 84-1 เครื่องหมายที่ใช้แยกความแตกต่างระหว่างพันธุ์พ่อแม่ ได้แก่ Umc 2071 Bnlg 1083 และ Umc 2293 สำหรับข้าวโพดหวานลูกผสมพันธุ์ชัยนาท 2 ได้แก่ เครื่องหมาย Umc 1506 โดยข้าวโพดหวานลูกผสมพันธุ์สงขลา 84-1 และพันธุ์ชัยนาท 2 มีความบริสุทธิ์ 100 เปอร์เซ็นต์ อยู่ในเกณฑ์มาตรฐานในการผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวโพดหวานลูกผสม

27. การตรวจสอบสายพันธุ์ถั่วเขียวโดยเทคโนโลยีเครื่องหมายดีเอ็นเอ

การผลิตเมล็ดพันธุ์พืชตระกูลถั่วจะต้องผลิตให้ได้ตามคุณลักษณะและมาตรฐานของเมล็ดพันธุ์ หากเกษตรกรใช้เมล็ดพันธุ์ที่มีคุณภาพต่ำ ไม่ตรงตามพันธุ์หรือสายพันธุ์ที่แนะนำ เมล็ดพันธุ์มีพันธุ์อื่นปะปนจะทำให้การเจริญเติบโตและการสุกแก่ของเมล็ดไม่พร้อมกัน เป็นเหตุให้มูลค่าของผลผลิตลดลง และต้นทุนในการผลิตเพิ่มสูงขึ้น การปะปนของถั่วต่างสายพันธุ์ที่เกิดขึ้นเนื่องมาจากพื้นที่เพาะปลูกถั่วมีแนวโน้มลดลง เกษตรกรบางรายสนใจปลูกพืชอื่นที่ได้ราคาดีกว่า แต่ปริมาณความต้องการบริโภคถั่วยังเท่าเดิมหรือเพิ่มมากขึ้น จึงเป็นผลทำให้ถั่วขาดตลาด ทำให้เกษตรกรนำพันธุ์อื่น

มาปลูกในพื้นที่ จึงเกิดการปะปนของถั่วต่างสายพันธุ์ ประกอบกับในขั้นตอนการนวด กะเทาะเมล็ดพันธุ์จากฝักมีโอกาสดเกิดการปะปนของเมล็ดต่างสายพันธุ์ ซึ่งมีความคล้ายคลึงกัน ยากที่จะคัดแยกด้วยตาเปล่า

นักวิจัยทำการศึกษาการจำแนกสายพันธุ์ถั่วเขียวผิวมันและถั่วเขียวผิวดำ โดยเครื่องมือดีเอ็นเอชนิด SSR ISSR และ RAPD พบว่าเมื่อสุ่มตัวอย่างเมล็ดพันธุ์ถั่วเขียวผิวมันและถั่วเขียวผิวดำ จำนวน 10 พันธุ์ มาปลูกในแปลงทดสอบและประเมินลักษณะทางสัณฐานวิทยาของทุกระยะของการเจริญจนถึงระยะสุกแก่ เก็บเกี่ยวเป็นรายต้นและนับจำนวนพันธุ์ปน พบว่าทุกสายพันธุ์ไม่มีพันธุ์ปน

เมื่อสืบค้นข้อมูลลำดับเบสของถั่วเขียวผิวมัน *Vigna radiate* (L.) Wilczek และถั่วเขียวผิวดำ *Vigna mungo* (L.) Hepper ซึ่งได้จากฐานข้อมูลของ NCBI เพื่อนำมาออกแบบไพรเมอร์ โดยกำหนดปัจจัยและตัวแปรในการออกแบบไพรเมอร์ ได้แก่ ความยาวไพรเมอร์ ลำดับเบสของไพรเมอร์ ค่า Tm และปริมาณ GC ของไพรเมอร์ และความยาวของผลผลิตพีซีอาร์ และตรวจสอบความจำเพาะของไพรเมอร์กับฐานข้อมูลของ Genbank พบว่าสามารถคัดเลือก EST-SSR จำนวน 20 คู่ ISSR 45 ไพรเมอร์ และ RAPD 30 ไพรเมอร์ นำไปทดสอบในถั่วเขียวผิวมัน 6 พันธุ์และถั่วเขียวผิวดำ 4 พันธุ์ เพื่อหาไพรเมอร์ที่สามารถแยกความแตกต่างระหว่างพันธุ์ พบว่าเครื่องหมาย RAPD สามารถแยกความแตกต่างของพันธุ์ถั่วเขียวผิวมันและถั่วเขียวผิวดำได้มากกว่าเครื่องหมาย ISSR และ EST-SSR

โปรดติดตามผลงานวิจัยเด่น ผลงานเด่น 5 ผลงานสุดท้าย ฉบับหน้า

อ้อยและน้ำตาลเมื่อเวลาเปลี่ยนแปลง

บรรยากาศเดือนสุดท้ายของปี 2560 ไม่ได้รู้สึกถึงความสนุกสนานรื่นรมย์เหมือนทุกปีที่ผ่านมา เป็นปีที่บรรยากาศรอบตัวคล้ายกับว่าทุกสิ่งคงต้องดำเนินไปเช่นนั้น ท่ามกลางความเป็นไปของเหตุการณ์ต่าง ๆ ในสังคมเกิดมุมสะท้อนกลับที่ส่งสัญญาณมาพอสมควรแล้ว จนทำให้ผู้เขียนนึกถึงคำพูดคำหนึ่งที่ว่า เราจะเปลี่ยนตัวของเราเอง หรือเราจะต้องให้สิ่งอื่นมาเปลี่ยนตัวเรา การเปลี่ยนแปลงเช่นใดที่จะทำให้เรากำหนดทิศทางของตัวเองได้ดีกว่ากัน คงไม่ต้องเฉลยกันในที่นี้

“วิกซอง” ฉบับท้ายปี 2560 จึงขอนำท่านผู้อ่านไปรับทราบการเปลี่ยนแปลงของอ้อยและน้ำตาลทรายไทย พลิกไปอย่างไร ถึงไหนโปรดติดตาม

อ้อยและน้ำตาล

ในภาพรวมความต้องการน้ำตาลทรายดิบของโลกมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นทุกปี โดยเฉพาะความต้องการของประเทศในเขตภูมิภาคเอเชียคือ อินเดีย และกลุ่มสหภาพยุโรป ช่วงปี 2555/56-2559/60 การบริโภคน้ำตาลทรายดิบเพิ่มขึ้นร้อยละ 1.0 ต่อปี จาก 165.29 ล้านตันในปี 2555/56 เป็น 171.87 ล้านตัน ในปี 2559/60 ทำให้การส่งออกน้ำตาลทรายดิบเพิ่มขึ้นด้วยเช่นกัน ยิ่งในช่วงที่ราคาน้ำตาลทรายดิบปรับตัวสูงขึ้น (ปี 2556 และปี 2559) ปริมาณการส่งออกก็จะเพิ่มมากขึ้นตามไปด้วย แต่ถ้าราคาน้ำตาลทรายดิบลดต่ำลง ปริมาณการส่งออกก็จะลดลงและถูกนำไปผลิตเป็นเอทานอลเพิ่มมากขึ้น

สำหรับตลาดน้ำตาลโลกนับเป็นตลาดที่มีผู้เล่นน้อยราย ผู้ส่งออกน้ำตาลรายใหญ่ของโลก คือ บราซิล (ร้อยละ 49) ไทย (ร้อยละ 14) ออสเตรเลีย (ร้อยละ 7) ตามลำดับ ในขณะที่ประเทศผู้ผลิตรายใหญ่ ได้แก่ บราซิล (ร้อยละ 22) อินเดีย (ร้อยละ 14) สหภาพยุโรป (ร้อยละ 9) และไทย (ร้อยละ 6) ส่วนผู้บริโภคที่สำคัญคือ อินเดีย (ร้อยละ 16) สหภาพยุโรป และแอฟริกา (ร้อยละ 11) จีน และสหรัฐอเมริกา ตามลำดับ จะเห็นได้ว่าในภูมิภาคเอเชียไทยเป็นประเทศเดียวที่มีศักยภาพในการส่งออกน้ำตาลอย่างสม่ำเสมอ ซึ่งอุตสาหกรรมน้ำตาลในไทยเกี่ยวข้องกับครัวเรือนเกษตรกรราว 427,000 ครัวเรือน จำนวนเกษตรกรประมาณ 927,000 คน มูลค่ารวม 250,000 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 21 ของ GDP ภาคการเกษตร และร้อยละ 48 ของ GDP อุตสาหกรรมอาหาร มีสินเชื่อบริโภคในระบอบกว่า 100,000 ล้านบาท จัดเป็นสินค้าเกษตรส่งออกที่สำคัญลำดับ 3 รองจากยางพาราและข้าว พื้นที่เพาะปลูกอ้อยของไทยประมาณ 8.5 ล้านไร่ ผลผลิตรวมประมาณ

100 ล้านตัน ผลผลิตเฉลี่ยประมาณ 12 ตัน/ไร่ และผลผลิตน้ำตาลประมาณ 10 - 11 ล้านตัน โดยมีปริมาณการบริโภคน้ำตาลภายในประเทศประมาณ 2.4 - 2.6 ล้านตันต่อปี ส่วนที่เหลือราว 7 - 8 ล้านตัน ส่งออกไปจำหน่ายยังต่างประเทศ

อ้อยในประเทศไทยเป็นพืชที่ไม่ได้อยู่ในความรับผิดชอบของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์แต่อย่างใด แต่เป็นพืชในกำกับดูแลของกระทรวงอุตสาหกรรม ผ่านทางสำนักงานอ้อยและน้ำตาลทราย ด้วยมุมมองที่ว่าอ้อยจะต้องผ่านกระบวนการผลิตในโรงงานจึงจะนำไปใช้ประโยชน์ได้ จำเป็นต้องพึงพิงกันระหว่างชาวไร่อ้อยกับโรงงานน้ำตาล ต่างฝ่ายต่างก็ต้องอาศัยกัน ในระยะเริ่มแรกอุตสาหกรรมอ้อยและน้ำตาลในประเทศไทยยังไม่มีระบบการจัดสรรผลประโยชน์ที่ชัดเจนทำให้เกิดความขัดแย้งกันระหว่างชาวไร่อ้อยและโรงงานน้ำตาล ราคาที่ชาวไร่อ้อยได้รับไม่เป็นที่พอใจ และช่วงที่พลเอก เปรม ติณสูลานนท์ เป็นนายกรัฐมนตรี เป็นช่วงที่ราคาน้ำตาลในตลาดโลกตกต่ำอย่างหนัก จึงเกิดเหตุประท้วงปิดถนน โรงงานน้ำตาลไม่สามารถรับซื้อในราคาประกันได้ สมัยนั้นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงอุตสาหกรรมคือ ดร.จิรายุ อิศรางกูร ณ อยุธยา ร่วมกับนายมนู เลียวไพโรจน์ ผู้อำนวยการสำนักงานอ้อยและน้ำตาลทรายในยุคนั้น ได้ริเริ่มนำรูปแบบการจัดสรรผลประโยชน์ในรูปแบบ 70:30 มาใช้ คือ การนำรายได้จากการขายน้ำตาลในประเทศและส่งออกต่างประเทศมารวมกัน แล้วแบ่งให้ชาวไร่อ้อยร้อยละ 70 อีกร้อยละ 30 ให้โรงงานน้ำตาล เป็นการกำหนดขึ้นภายใต้พระราชบัญญัติอ้อยและน้ำตาลทราย พ.ศ. 2527 ซึ่งพระราชบัญญัตินี้เกิดขึ้นมาจากความจำเป็นที่ต้องรักษาความมั่นคงทางเศรษฐกิจของประเทศ และคุ้มครองรักษาผลประโยชน์ของชาวไร่อ้อยในด้านการผลิตและการจำหน่าย เห็นควรจัดระบบและควบคุมการผลิตและจำหน่ายอ้อยและน้ำตาลทราย โดยให้ชาวไร่อ้อยและเจ้าของโรงงานน้ำตาล ซึ่งเป็นผู้มีส่วนได้ส่วนเสียโดยตรงเข้า

ร่วมมือกับทางราชการ ตั้งแต่การผลิตอ้อยไปจนถึงการจัดสรรเงินรายได้จากการขายน้ำตาลทรายทั้งในและนอกราชอาณาจักรระหว่างชาวไร่อ้อยและเจ้าของโรงงานน้ำตาลทราย เพื่อให้อุตสาหกรรมอ้อยและน้ำตาลทรายเติบโตอย่างมีเสถียรภาพ เกิดความเป็นธรรมแก่ชาวไร่อ้อย เจ้าของโรงงานน้ำตาลและผู้บริโภค

การบริหารระบบอุตสาหกรรมอ้อยและน้ำตาลทรายตามพระราชบัญญัติดังกล่าว ประกอบด้วยคณะกรรมการทั้งหมด 5 คณะ กล่าวคือ คณะกรรมการอ้อยและน้ำตาลทราย (กอน.) ทำหน้าที่กำหนดนโยบายเพื่อบริหารจัดการระบบอุตสาหกรรมอ้อยและน้ำตาลทราย กำหนดระเบียบ ข้อบังคับ หลักเกณฑ์และวิธีการปฏิบัติ และมีอำนาจแต่งตั้งคณะกรรมการคณะอื่น ๆ ตามที่กฎหมายกำหนด ซึ่ง กอน. ได้แก่ ผู้แทนฝ่ายราชการ 5 คน ผู้แทนชาวไร่อ้อย 9 คน และผู้แทนฝ่ายโรงงาน 7 คน ลำดับต่อมา คือ คณะกรรมการบริหาร (กบ.) ประกอบด้วย ผู้แทนจากส่วนราชการ 3 คน ผู้แทนชาวไร่อ้อย 4 คน ผู้แทนฝ่ายโรงงาน 4 คน และผู้ทรงคุณวุฒิ 1 คน ทำหน้าที่หลักในการให้คำปรึกษาหรือข้อเสนอแนะต่อ กอน. และควบคุมการปฏิบัติงานของ กอน.

สำหรับคณะกรรมการอ้อย (กอ.) ประกอบด้วย ผู้แทนจากส่วนราชการ 4 คน ผู้แทนชาวไร่อ้อย 6 คน และผู้แทนฝ่ายโรงงาน 4 คน ทำหน้าที่ให้คำปรึกษาหรือข้อเสนอแนะต่อ กอน. และ กบ. ในกิจการที่เกี่ยวกับอ้อย ส่วนคณะกรรมการน้ำตาลทราย (กน.) ประกอบด้วย ผู้แทนจากส่วนราชการ 5 คน ผู้แทนชาวไร่อ้อย 5 คน และผู้แทนฝ่ายโรงงาน 5 คน ทำหน้าที่ให้คำปรึกษาหรือข้อเสนอแนะต่อ กอน. และ กบ. ในกิจการที่เกี่ยวกับน้ำตาลทราย คณะกรรมการชุดสุดท้าย คือ คณะกรรมการบริหารกองทุน (กท.) ประกอบด้วย ผู้แทนจากส่วนราชการ 6 คน ผู้แทนชาวไร่อ้อย 3 คน และผู้แทนฝ่ายโรงงาน 3 คน ทำหน้าที่กำหนดระเบียบว่าด้วยการเก็บรักษา การหาผลประโยชน์และการใช้จ่ายเงินกองทุน และบริหารควบคุมการปฏิบัติงานกองทุนให้เป็นไปตามที่กฎหมายกำหนด ทั้งนี้ สำนักงานคณะกรรมการอ้อยและน้ำตาลทรายทำหน้าที่เป็นฝ่ายเลขานุการของคณะกรรมการตามพระราชบัญญัติดังกล่าว รวมทั้งมีการกิจเกี่ยวกับการกำหนดนโยบาย กำกับดูแล ส่งเสริมและพัฒนาอุตสาหกรรมอ้อยและน้ำตาลทรายให้เติบโตอย่างยั่งยืน มีเสถียรภาพ

โดยการกำหนดนโยบายส่งเสริมการวิจัยพัฒนาและถ่ายทอดเทคโนโลยีอุตสาหกรรมอ้อยและน้ำตาลทราย ตลอดจนสร้างความ เป็นธรรมและรักษามลประโยชน์ในระบบอุตสาหกรรมอ้อยและ น้ำตาลทรายและผู้บริโภค

คณะกรรมการอ้อยและน้ำตาลทรายเป็นผู้ประกาศ กำหนดพันธุ์อ้อยที่เหมาะสมเพื่อส่งเสริมให้ชาวไร่อ้อยปลูกใน ท้องที่ที่คณะกรรมการกำหนด ซึ่งมีความเหมาะสมแตกต่างกัน ไปตามพื้นที่ปลูกของแต่ละภาค โดยมีศูนย์ส่งเสริม อุตสาหกรรมอ้อยและน้ำตาลทรายประจำภาคต่างๆ ได้แก่ ภาค 1 กาญจนบุรี ภาค 2 กำแพงเพชร ภาค 3 ชลบุรี และ ภาค 4 อุดรธานี ทำหน้าที่ในการส่งเสริมอุตสาหกรรมอ้อย และน้ำตาลทรายในพื้นที่ที่รับผิดชอบ ในภาพรวมแล้ว อุตสาหกรรมอ้อยและน้ำตาลทรายมีสถาบันชาวไร่อ้อย อยู่เป็นจำนวนมาก แต่มีเพียงไม่กี่สถาบันที่มีคุณลักษณะ ตามที่กฎหมายกำหนด คือ มีสมาชิกไม่น้อยกว่า 600 คน และมีปริมาณอ้อยส่งโรงงานไม่น้อยกว่า 55% ซึ่ง ทั้งสถาบันที่ผ่านเกณฑ์เหล่านี้ได้รวมตัวกันเป็น 3 องค์การชาวไร่อ้อย ได้แก่ สหพันธ์ชาวไร่อ้อยแห่งประเทศไทย สหสมาคมชาวไร่อ้อยแห่งประเทศไทย และชมรมชาวไร่อ้อยภาคอีสาน ในส่วนของโรงงาน น้ำตาลมีทั้งสิ้น 47 โรงงาน ก่อตั้งเป็น 3 สมาคม เช่นกัน ได้แก่ สมาคมการค้าอุตสาหกรรมน้ำตาล สมาคมการค้าผู้ผลิตน้ำตาลไทย และสมาคม โรงงานน้ำตาลไทย

สำหรับระบบการจำหน่ายน้ำตาลทรายของ ประเทศไทยตามพระราชบัญญัติดังกล่าว กำหนด จัดสรรโควตาน้ำตาลทรายของประเทศออกเป็น 3 ส่วน ประกอบด้วย

น้ำตาล โควตา ก คือ น้ำตาลทรายขาว น้ำตาล ทรายขาวบริสุทธิ์ และน้ำตาลชนิดอื่น ๆ ที่คณะกรรมการอ้อยและน้ำตาลทรายกำหนดให้ผลิตเพื่อ บริโภคภายในประเทศ ซึ่งจะกำหนดเป็นแต่ละฤดู การผลิต

น้ำตาล โควตา ข คือ น้ำตาลทรายดิบที่คณะกรรมการอ้อยและน้ำตาลทรายกำหนดให้ผลิตเพื่อส่งมอบ ให้บริษัทอ้อยและน้ำตาลไทย จำกัด ส่งออกและจำหน่าย ไปยังต่างประเทศ จำนวน 8 แสนตัน เพื่อใช้ทำราคา ในการค้าขนวนราคาน้ำตาลส่งออก

น้ำตาล โควตา ค คือ น้ำตาลทรายดิบ หรือน้ำตาล ทรายขาว หรือน้ำตาลทรายบริสุทธิ์ที่คณะกรรมการอ้อยและ น้ำตาลทรายกำหนดให้โรงงานผลิตเพื่อการส่งออกหลังจากที่ โรงงานผลิตน้ำตาลทรายได้ครบตามปริมาณที่จัดสรรให้ตาม โควตา ก และ โควตา ข แล้ว

ส่วนระบบการซื้อขายอ้อยจะซื้อขายกันตามค่าความหวาน ระบบดังกล่าวเริ่มใช้มาตั้งแต่ปีการผลิต 2535/36 เป็นระบบที่นำมาจากออสเตรเลีย ค่าคุณภาพความหวานวัดเป็น C.C.S หรือ Commercial Cane Sugar หมายถึง ปริมาณน้ำตาลที่มีอยู่ในอ้อย ซึ่งสามารถหีบสกัดออกมาเป็นน้ำตาลทรายขาวบริสุทธิ์ โดยในระหว่างผ่านกรรมวิธีการผลิต ถ้ามีสิ่งไม่บริสุทธิ์ที่ละลายอยู่ในน้ำอ้อย 1 ส่วน จะทำให้สูญเสียน้ำตาลไป 50% ของจำนวนสิ่งที่ไม่บริสุทธิ์ อ้อย 10 C.C.S. จึงหมายถึงเมื่อนำอ้อยมาผ่านกระบวนการผลิต จะได้น้ำตาลทรายขาวบริสุทธิ์ 10% กล่าวคือ อ้อย 1 ตัน หรือ 1,000 กิโลกรัม จะได้น้ำตาลทรายขาวบริสุทธิ์ 100 กิโลกรัม โดยมีสูตรการคำนวณราคาอ้อย ดังนี้

ราคาอ้อย = รายได้ส่วนที่ 1 + (รายได้ส่วนที่ 2 x ค่า C.C.S) + รายได้จากกากน้ำตาล

โดย รายได้ส่วนที่ 1 = รายรับจากการขายน้ำตาลที่คิดตามน้ำหนัก

รายได้ส่วนที่ 2 = รายรับจากการขายน้ำตาลที่คิดตามค่าความหวาน

สำหรับระบบการจำหน่ายน้ำตาลทรายภายในประเทศ หรือน้ำตาลโคเวตา ก คณะกรรมการอ้อยและน้ำตาลทราย มอบหมายให้คณะกรรมการน้ำตาลทรายเป็นผู้วางแผนควบคุมและกำหนดวิธีการจำหน่าย โดยมีศูนย์บริหารการผลิต การจำหน่าย และการขนย้ายน้ำตาลทราย เป็นฝ่ายปฏิบัติการ โดยจำหน่ายเป็นลักษณะตลาดกลาง ซึ่งโรงงานน้ำตาลดำเนินการขายอย่างเสรี คณะกรรมการอ้อยและน้ำตาลทรายจะควบคุมปริมาณน้ำตาลทรายที่จะเข้าสู่ตลาดกลาง และรักษาเสถียรภาพของราคาไว้ โดยคณะกรรมการจะกำหนดงวดการนำน้ำตาลทรายออกมาจำหน่ายตามความต้องการของตลาด ซึ่งปริมาณน้ำตาลทรายแบ่งเป็นงวดจำหน่าย จำนวน 52 งวด

(จำนวนสัปดาห์ในรอบปี) เพื่อให้โรงงานน้ำตาลนำน้ำตาลออกจำหน่ายสัปดาห์ละ 1 งวดให้แก่ผู้ค้าส่งหรืออุตสาหกรรมต่าง ๆ ที่ใช้น้ำตาลทรายเป็นวัตถุดิบ โดยศูนย์บริหารฯ เป็นหน่วยงานควบคุมด้วยระบบใบอนุญาตขนย้ายน้ำตาลของโรงงานน้ำตาลต่าง ๆ ให้กับผู้ซื้อภายหลังจากชำระค่าน้ำตาลให้กับผู้แทนโรงงานแล้วและผู้ซื้อน้ำตาลจะนำใบอนุญาตดังกล่าวของโรงงานไปรับน้ำตาลเพื่อนำไปจำหน่ายต่อไป

สำหรับระบบการผลิตอ้อยจะมีบุคคลสำคัญอีกคนหนึ่งที่ต้องกล่าวถึง นั่นคือ หัวหน้ากลุ่มชาวไร่อ้อย หรือหัวหน้าโคเวตา หมายถึง บุคคลที่โรงงานน้ำตาลทำสัญญาให้รวบรวมจัดหาอ้อยส่งให้กับโรงงานน้ำตาล ส่วนใหญ่จะเป็นชาวไร่อ้อยที่มีพื้นที่ปลูกอ้อยจำนวนมาก โดยทำหน้าที่เป็นผู้ติดต่อกับโรงงานและรับจัดสรรปริมาณอ้อยที่จะส่งให้โรงงานในแต่ละฤดูหีบ หากโคเวตาที่ได้รับเกินกว่าปริมาณที่ตนผลิตได้ก็จะนำส่วนที่เกินไปจัดสรรต่อให้ชาวไร่อ้อยรายย่อยที่ตนรู้จักให้ครบจำนวนตามโคเวตาที่ได้รับจากโรงงาน และดูแลควบคุมชาวไร่อ้อยรายเล็กแต่ละรายให้ผลิตอ้อยให้ได้ตามปริมาณที่ได้รับการจัดสรร

ส่วนอีกคำที่ต้องกล่าวถึงเช่นกัน คือ เงินเกี่ยวหรือเงินบำรุงอ้อย หมายถึง เงินมัดจำในการขายอ้อยล่วงหน้า โดย

ชาวไร่อ้อยทำสัญญาขายอ้อยให้โรงงานและโรงงานจ่ายเงินมัดจำเป็นเช็คล่วงหน้า ซึ่งชาวไร่อ้อยมักจะนำไปขายกับธนาคารที่โรงงานมีเครดิตอยู่ แต่ก็มีบางรายที่เก็บเช็คไว้รอเข้าบัญชีเมื่อเช็คครบกำหนดในช่วงที่มีการส่งอ้อยเข้าโรงงาน สำหรับการให้เงินเกี่ยวผ่านหัวหน้าโคเวตานั้น หัวหน้าโคเวตามักจะนำเงินเกี่ยวไปปล่อยต่อให้กับลูกไร่ของตนในรูปแบบเดียวกัน

ประเด็นขัดแย้ง ถึงเวลาเปลี่ยน!

ระบบการบริหารจัดการอ้อยและน้ำตาลทรายดังกล่าว ทำให้ประเทศไทยยังคงสามารถรักษาสถานะการเป็นผู้ส่งออกน้ำตาลทรายในระดับต้น ๆ ของโลกมาอย่างยาวนาน จนกระทั่งเมื่อเดือนพฤษภาคม 2559 บราซิลได้ยื่นคำร้องต่อองค์การการค้าระหว่างประเทศ หรือ WTO กล่าวหาว่ารัฐบาลไทยดำเนินมาตรการอุดหนุนการส่งออกและอุดหนุนภายในประเทศให้กับน้ำตาลทราย จนส่งผลกระทบต่อ การส่งออกน้ำตาลและอุตสาหกรรมน้ำตาลภายในประเทศบราซิล อาจต้องปิดโรงงานน้ำตาลกว่า 50 โรงงาน ซึ่งตามกระบวนการยื่นฟ้องของ WTO หลังจากประเทศผู้เสียหายยื่นคำร้อง จะต้องมีการหารือ (Consultation) ระหว่างประเทศคู่กรณีภายใน 60 วัน หน่วยงานของไทย ประกอบด้วย กระทรวงพาณิชย์ สำนักงานอ้อยและน้ำตาลทราย และ

กระทรวงอุตสาหกรรม จึงได้เดินทาง ไปหาหรือกับผู้แทนของบราซิลในเดือน มิถุนายน ซึ่งผลการหารือจะต้องตอบ คำถามของฝ่ายบราซิลประมาณ 80 คำถาม เป็นประเด็นที่บราซิลร้องว่า ไทยอุดหนุนการส่งออกน้ำตาลสูงมาก เมื่อเทียบกับการผูกพันไว้ที่ WTO (ปีละ 19,000 ล้านเหรียญสหรัฐ ในสินค้าเกษตรทั้งหมด) และการจัด ระบบการจำหน่ายน้ำตาลทราย เข้าข่าย ลักษณะ Cross Subsidy คือ การอุดหนุน ที่ทำให้ผู้บริโภครวมหนึ่งซื้อน้ำตาล ถูกหรือแพงกว่าผู้บริโภครวมอื่น รวมทั้ง “เงินชดเชย” ในพระราชบัญญัติ อ้อยและน้ำตาลทราย ซึ่งกำหนดให้จ่าย กับชาวไร่อ้อยอัตรา 160 บาท/ตัน โดย เป็นเงินกู้จากธนาคารเพื่อการเกษตร และสหกรณ์การเกษตร (ธ.ก.ส.) ซึ่ง บราซิลเห็นว่าเป็นรัฐบาลไทยมีส่วน เกี่ยวข้องการอุดหนุน เนื่องจาก ธ.ก.ส. ดำเนินการตามนโยบายของรัฐบาล ใน ความเป็นจริงแล้วเงินดังกล่าวเป็น เงินที่มาจากการวางระบบจัดสรร ผลประโยชน์ตามกลไกอุตสาหกรรม อ้อยและน้ำตาลไทยที่ดำเนินการมากกว่า 30 ปี ทั้งนี้หลังจากหารือดังกล่าวยังมี การหารือกันอีกรอบ ก่อนที่จะมีการ จัดตั้งคณะผู้พิจารณา (Panel) โดยตาม หลักของ WTO เมื่อได้รับหนังสือยื่นขอ หารือจะต้องหารือให้แล้วเสร็จภายใน 60 วัน หากไม่แล้วเสร็จตามกำหนดก็จะ เป็นการจัดตั้งคณะผู้พิจารณา และ ดำเนินการตามขั้นตอนการฟ้องร้อง ซึ่ง กระบวนการทั้งหมดจะใช้เวลาประมาณ 1 ปี ถึง 1 ปีครึ่ง ทั้งนี้หากกระบวนการหารือ เป็นกลไกหนึ่งของการระงับข้อพิพาท ภายใต้ WTO (Dispute Settlement) สามารถทำความเข้าใจ และ หาข้อยุติจนเป็นที่พึงพอใจทั้งสองฝ่าย อาจไม่จำเป็นต้องมีการจัดตั้งคณะ ผู้พิจารณาก็ได้ แต่เดิมนั้นไทยเคยร่วม กับบราซิลและออสเตรเลีย ฟ้องสหภาพ ยุโรปในประเด็นการอุดหนุนการส่งออก น้ำตาลใน WTO เช่นกัน กรณีในครั้งนั้น

ปรากฏว่าฝ่ายสหภาพยุโรปเป็นฝ่ายแพ้ สำหรับครั้งนี้ คาดว่าบราซิลใช้เวลา ศึกษาาระบบอ้อยและน้ำตาลทรายของ ไทยมานาน และได้แสดงความกังวลว่า ไทยอุดหนุนน้ำตาลและชาวไร่อ้อย ทั้งระบบโควตา และมาตรการจูงใจให้ เกษตรกรมาปลูกอ้อยและผลิตน้ำตาล มากขึ้น ส่งผลให้ไทยมีน้ำตาลในระบบ มากขึ้นจึงสามารถส่งออกน้ำตาลได้ มากขึ้น กระทั่งต่อตลาดโลกและกระทบ การส่งออกของบราซิล เกิดการแข่งขัน ที่ไม่เป็นธรรม นอกจากนี้ยังมองว่าไทย อุดหนุนการส่งออก ทำให้แม้น้ำตาล ราคาตกต่ำไทยก็สามารถส่งออกได้ โดย บราซิลมองว่าระบบอ้อยและน้ำตาล ของไทยคล้ายกับของสหภาพยุโรป ที่ไทย บราซิล และออสเตรเลีย ร่วมกัน ฟ้อง WTO จนชนะมาแล้ว กอปรกับ ช่วงปี 2558 เป็นช่วงที่เศรษฐกิจโลก ไม่ดี ส่งผลให้การส่งออกน้ำตาลลดลง ในสัดส่วนที่สูงกว่าปกติ จึงเป็นเหตุ ให้เกิดการฟ้องร้องในครั้งนี้

อย่างไรก็ตาม ผลจากการเจรจา ในรอบแรก บราซิลมีแนวโน้มพอใจต่อ ท่าทีของไทย โดยขอแผนที่ชัดเจน ในการแก้ไขพระราชบัญญัติอ้อยและ น้ำตาลทราย พ.ศ. 2527 และกฎหมาย ที่เกี่ยวข้องให้ครอบคลุมการนำน้ำอ้อย ไปผลิตเป็นผลิตภัณฑ์อื่น เช่น เอทานอล ไบโอดีเซล ไบโอดีเอ็ม เหมือนกับที่ บราซิลนำไปผลิตเอทานอลกว่าครึ่งหนึ่ง ของกำลังการผลิตอ้อย จะช่วยลดการ ส่งออกน้ำตาลทรายให้น้อยลง ตลอดจน การนำผลพลอยได้จากการทับอ้อย เช่น กากน้ำตาล หรือโมลาส ไปทำเอทานอล กากอ้อยนำไปผลิตไฟฟ้า กากตะกรันนำ ไปทำปุ๋ย ให้นำมาเป็นรายได้ส่งเข้า ระบบ เพื่อให้ชาวไร่อ้อยมีรายได้เพิ่มขึ้น โดยทั้งหมดจะต้องจัดทำแผนให้ชัดเจน สอดคล้องกับข้อห้วงตั้งของ WTO และ บราซิล อีกทั้งต้องมีกรอบเวลาที่ชัดเจน ด้วย ทั้งนี้ ในส่วนของการปรับโครงสร้าง อุตสาหกรรมอ้อยและน้ำตาลทราย ได้ ผนวกการลดตัวราคาน้ำตาลทราย

ในประเทศไว้ด้วย จึงเป็นที่พึงพอใจ ของบราซิล

การดำเนินการแก้ไขปัญหา ข้อพิพาทดังกล่าว ฝ่ายไทย โดยหน่วยงาน ที่เกี่ยวข้องทั้งสามหน่วยงานต่างร่วมมือ กันอย่างใกล้ชิด ในส่วนคณะกรรมการ กองทุนอ้อยน้ำตาลทราย (กอน.) ได้มี การประชุมพิจารณาแนวทางการดำเนินงานมาเป็นลำดับ จนกระทั่งเมื่อเดือน มิถุนายน 60 ที่ประชุม กอน. จึงมีมติ กำหนดให้มีการเปิดเสรีอ้อยและน้ำตาล ทราย โดยให้ประกาศราคาทุกเดือน และให้ใช้ราคาอ้างอิงจากราคาปิดเฉลี่ย ขายน้ำตาลทรายรายวันของตลาด ลอนดอน หมายเลข 5 ย้อนหลังไปได้ 1 เดือนบวกราคาน้ำตาลไทยพรีเมียม ประมาณร้อยละ 3 ให้มีผลบังคับใช้ ภายในเดือนธันวาคมนี้ โดยเมื่อวันที่ 4 ธันวาคม 2560 คณะรัฐมนตรีได้ เห็นชอบในหลักการแนวทางการบริหารจัดการ อุตสาหกรรมอ้อยและน้ำตาล ทราย ผ่านความเห็นชอบกฎหมายรอง รวม 4 ฉบับ ประกอบด้วย ประกาศเรื่อง หลักเกณฑ์และวิธีการเกี่ยวกับการจัด ทำประมาณการรายได้ การกำหนดและ การชำระราคาอ้อยและค่าผลิตน้ำตาล ทราย และอัตราส่วนของผลตอบแทน ระหว่างชาวไร่อ้อยและโรงงาน ระเบียบ เรื่องการผลิต การบรรจุ การเก็บรักษา สถานที่เก็บรักษา การสำรวจ การขนย้าย การส่งมอบ และจำหน่ายน้ำตาล ระเบียบเรื่องหลักเกณฑ์ วิธีการ และ เงื่อนไขเกี่ยวกับการอนุญาตให้ส่งออก น้ำตาลทราย และเรื่องหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขการจัดเก็บเงินจากการ จำหน่ายน้ำตาลทรายภายในราชอาณาจักรเข้ากองทุนอ้อยและน้ำตาล เพื่อรองรับการลดตัวราคาน้ำตาลทราย ให้สอดคล้องกับราคาในตลาดโลก ซึ่งจะ ต้องเข้าสู่กระบวนการประกาศ ในราชกิจจานุเบกษา เพื่อให้มีผล บังคับใช้ต่อไป

การเปลี่ยนแปลงระบบอ้อยและ น้ำตาลทรายใหม่ ทำให้ระบบโควตา

ก ข และ ค ถูกยกเลิกไป เปลี่ยนเป็น น้ำตาลทรายภายในราชอาณาจักร น้ำตาลทรายที่ส่งมอบให้บริษัท อ้อยและ น้ำตาลไทย จำกัด และน้ำตาลทรายเพื่อการส่งออก โดยมีคณะกรรมการกำหนด ราคาขาย เป็นผู้กำหนดราคาขาย น้ำตาลทรายที่ส่งมอบให้บริษัท อ้อย และน้ำตาลไทย จำกัด และกำหนด ราคาน้ำตาลทรายชาวตลาดลอนดอน หมายเลข 5 บวกพรีเมียมน้ำตาลทรายไทย (มูลค่าที่สูงกว่าหรือต่ำกว่าราคา ตลาดโลกของน้ำตาลทรายไทย) กำหนด ฤดูกาลผลิต เป็นตั้งแต่ 1 ตุลาคม ถึง 30 กันยายนของปีถัดไป ทั้งนี้ ราคาอ้อย ขั้นต้น ได้จากประมาณการรายได้ ไม่น้อยกว่าร้อยละ 80 ของปริมาณการรายได้หารด้วยปริมาณ อ้อยที่จะเข้าหีบในฤดูกาลผลิตนั้น และ ราคาอ้อยขั้นสุดท้าย ได้จากร้อยละ 70 ของรายได้สุทธิ บวกด้วยร้อยละ 70 ของผลตอบแทนรายได้จากกากน้ำตาลตามที่คณะกรรมการกำหนด แล้วหารด้วย ปริมาณอ้อยที่เข้าหีบในฤดูกาลผลิตนั้น ในขณะที่ผลตอบแทนการผลิตและ จำหน่ายน้ำตาลทรายขั้นต้น ได้จาก ประมาณการรายได้ไม่น้อยกว่าร้อยละ 80 ของร้อยละ 30 ของปริมาณการ รายได้ หารด้วยประมาณการปริมาณ อ้อยที่คาดว่าจะเข้าหีบ และผลตอบแทน การผลิตและจำหน่ายน้ำตาลทรายขั้น สุดท้าย ได้จากร้อยละ 30 ของรายได้ สุทธิ บวกผลตอบแทนรายได้จากการ ผลิตน้ำตาลที่คณะกรรมการกำหนด หารด้วยปริมาณอ้อยที่เข้าหีบ โดยที่ อัตราส่วนผลตอบแทนยังคงที่สัดส่วน 70:30 เช่นเดิม แต่ที่มาของรายได้และ

รายจ่ายมีรายละเอียดแตกต่างไป จากเดิม

ผลตอบแทนการผลิตและ จำหน่ายน้ำตาลทรายขั้นต้นและขั้น สุดท้าย เมื่อแบ่งรายได้ของฝ่ายชาว ไร่อ้อยและฝ่ายโรงงานตามสัดส่วน การแบ่งปันผลประโยชน์แล้ว ให้โรงงาน ชำระราคาอ้อยขั้นต้นแก่ชาวไร่อ้อย ตามราคาอ้อยขั้นต้นที่คณะกรรมการ กำหนด และให้ถือว่าโรงงานได้รับชำระ ผลตอบแทนการผลิตและการจำหน่าย น้ำตาลทรายขั้นต้นแล้ว ส่วนผล ตอบแทนการผลิตและการจำหน่าย ผลผลิตน้ำตาลทรายขั้นสุดท้าย ให้ถือว่า โรงงานได้รับไว้แล้ว เมื่อมีประกาศราคา อ้อยขั้นสุดท้ายและผลตอบแทนการ ผลิตและจำหน่ายน้ำตาลทรายขั้น สุดท้าย กรณีที่ราคาอ้อยขั้นสุดท้าย และผลตอบแทนการผลิตและจำหน่าย น้ำตาลทรายขั้นสุดท้ายสูงกว่าราคาอ้อย ขั้นต้น และผลตอบแทนการผลิตและ จำหน่ายน้ำตาลทรายขั้นต้น ให้โรงงาน ชำระค่าอ้อยเพิ่มให้แก่ชาวไร่อ้อยจน ครบตามราคาอ้อยขั้นสุดท้ายภายใน สิบห้าวันนับแต่วันที่ประกาศราคาอ้อย ขั้นสุดท้าย และผลตอบแทนการผลิต และการจำหน่ายน้ำตาลทรายขั้น สุดท้าย

กล่าวโดยสรุป การดำเนินการ ดังกล่าวส่งผลให้ยกเลิกมาตรการให้ เงินช่วยเหลือ 160 บาท/ตันอ้อยที่ชาว ไร่อ้อยเคยได้รับ พร้อมกับระบบโควตา ก โควตา ข และโควตา ค และการกำหนด ราคาน้ำตาลทรายภายในประเทศ จาก การควบคุมราคาน้ำตาลทรายภายใน ประเทศหน้าโรงงานโดยกระทรวง

อุตสาหกรรม และราคาขายปลีกโดย กระทรวงพาณิชย์ เป็นการปล่อยให้ ราคาน้ำตาลทรายภายในประเทศให้ เป็นไปตามกลไกของตลาด โดยให้ สำนักงานคณะกรรมการอ้อยและ น้ำตาลทราย (สนอ.) สสำรวจราคาเฉลี่ย ของน้ำตาลทรายภายในประเทศที่ ขายจริงใน 1 เดือน และกำหนดวิธีการ คำนวณเงินเพื่อให้ทุกโรงงานนำส่งเงิน เข้ากองทุนอ้อยและน้ำตาลทราย ทุกเดือน ทั้งหมดนี้จะทำให้ระบบ อุตสาหกรรมอ้อยและน้ำตาลทราย ของไทยเป็นไปตามข้อตกลงการค้า ภายใต้ WTO และเขตการค้า เสรีอาเซียน (AFTA) รวมทั้งคาดว่า จะเป็นที่น่าพึงพอใจของบราซิล และ จะสามารถระงับข้อพิพาทระหว่างกันได้ อย่างไรก็ตาม โดยธรรมชาติของ ระบบอุตสาหกรรมอ้อยและน้ำตาล ทราย เป็นระบบที่ต้องพึ่งพากันระหว่าง โรงงานน้ำตาลและชาวไร่อ้อย ต่างฝ่าย จำเป็นต้องช่วยเหลือซึ่งกันและกัน เพื่อให้อุตสาหกรรมอ้อยและน้ำตาลทราย สามารถเติบโตไปได้ ต้องมีการบริหาร จัดการที่ดี โปร่งใส และเป็นธรรม การ เล่นแร่ระหว่างคู่แข่งขั้นต้นคงต้องกลับไป เรียนรู้อีกฝ่ายให้ถ่องแท้เช่นกัน เพราะ ในที่สุดแล้ว การกล่าวหาว่าอีกฝ่าย อุดหนุนและทุ่มตลาด แท้จริงแล้ว อีกฝ่ายอาจจะกระทำเช่นกัน แต่เนียน กว่ากันแค่นั้นเอง ทั้งหมดนี้ยังไม่รวมถึง ความอ่อนด้อยของงานวิจัยและพัฒนา ที่เกิดการแบ่งงานกันทำ แบบต่างคน ต่างทำ

(ขอบคุณ : สำนักควบคุมพืชและวัสดุการเกษตร สำนักนิติการ กรมวิชาการเกษตร/ข้อมูล)

สำนักควบคุมพืชและวัสดุการเกษตร กรมวิชาการเกษตร
กรมวิชาการเกษตร จตุจักร กรุงเทพฯ 10900
E-mail: asuwanakoot@hotmail.com

พบกันใหม่ฉบับหน้า
สวัสดิ์...อังกฤษ

เปิดเผย เชื่อมโยง เปลี่ยนผ่าน สู่รัฐบาลดิจิทัล ตอนที่ 2

พลีใบฯ ฉบับที่แล้ว ถ้าผู้อ่านยังจำกันได้ ผู้เขียนได้นำเรื่องราวของการเปลี่ยนแปลงในระบบราชการนำมาฝากผู้อ่านในมุมมองของ **ดร.วิษณุ เครืองาม รองนายกรัฐมนตรี** พลีใบฯ ฉบับนี้ ยังคงมีเรื่องราวของการเปลี่ยนแปลงในอีกหลายมุมมองนำมาฝากผู้อ่าน

ในอนาคต ระบบดิจิทัลจะมีระบบหนึ่งที่เกิดขึ้นเรียกว่า e-donation หมายถึง หากประชาชนไปร่วมทำบุญในลักษณะใดก็ตามจะมีการออกใบอนุโมทนาบัตรให้กับผู้บริจาคเงินเพื่อนำหลักฐานไปเป็นการลดหย่อนภาษีรายปี ในปัจจุบันประชาชนยังต้องนำข้อมูลในใบอนุโมทนาบัตรนั้นรอกลงไปในการเสียภาษี และต้องสำเนาหลักฐานให้กับกรมสรรพากรเพื่อยืนยันว่ามีใบอนุโมทนาบัตรจริง แต่หากใบอนุโมทนาบัตรที่ประชาชนได้นั้นเกิดการสูญหายก็จะไม่สามารถนำหลักฐานไปรอกเป็นข้อมูลในการลดหย่อนภาษีได้ หรือแม้แต่หน่วยงานต่าง ๆ ที่ได้รับเงินบริจาคไปแล้วต้องเกิดความยุ่งยากในการออก

https://www.mof.go.th/vayupak/inc_news_detail.php?id=8190

ใบอนุโมทนาบัตร แต่ในอนาคตถ้าเรามีระบบ e-donation ทุกอย่างจะง่าย เนื่องจากทุกอย่างจะเข้าไปอยู่ในระบบของกรมสรรพากรในนามของผู้บริจาค สามารถสืบค้นหาได้ง่ายโดยไม่ต้องเก็บสำเนาเอกสารไว้และสามารถตรวจสอบได้

สำหรับประชาชนที่มีความประสงค์จะเดินทางไปต่างประเทศและต้องดำเนินการจัดทำหนังสือเดินทาง ซึ่งที่ผ่านมาแบบฟอร์มในการกรอกข้อมูลนั้นยากรองลงมาจากแบบฟอร์มการเสียภาษี จนเกิดอาชีพใหม่ขึ้นคือ อาชีพนายหน้ารับกรอกแบบฟอร์มขอหนังสือเดินทาง มาถึงปัจจุบันกระบวนการเหล่านี้ง่ายขึ้นกว่าอดีตที่ผ่านมา และจะง่าย

มากขึ้นกว่านี้ในอนาคตคือไม่ต้องกรอกข้อมูลใด ๆ ก็สามารถทำหนังสือเดินทางได้ และทุกอย่างจะรวดเร็ว อัตโนมัติ และราคาถูกลง สิ่งทีกล่าวนั้นแล้วเป็นเพียงส่วนหนึ่งเท่านั้นที่ระบบดิจิทัลจะเข้ามาเป็นส่วนหนึ่งในชีวิตประจำวันของประชาชนในปัจจุบัน

โครงการรัฐบาลดิจิทัลที่ว่านี้จะมีรายละเอียดที่มีความสลับซับซ้อน ซึ่งจากนี้ไปภายใต้ระบบรัฐบาลดิจิทัล หากประชาชนมีโทรศัพท์มือถือเพียง 1 เครื่อง ทุกอย่างจะสำเร็จด้วยปลายนิ้วด้วยระบบ Application ต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นการเสียภาษีหรือติดต่อกับหน่วยงานราชการ ในอนาคตจะไม่ต้องเสียเวลาเดินทาง ฝ่าการจราจรที่ติดขัด และเสียเวลากับการหาสถานที่จอดรถ เสียเวลาต่อแถว เพื่อติดต่อกับราชการ และพบกับเจ้าหน้าที่ของรัฐที่วันหนึ่ง ๆ ต้องรองรับอารมณ์กับผู้มาใช้บริการ สิ่งต่าง ๆ เหล่านี้สามารถลืมไปได้เลย เพราะอนาคตทุกอย่างจะสำเร็จได้ด้วยการทำที่บ้านได้ด้วยโทรศัพท์เพียงเครื่องเดียว จะซื้อสินค้าชำระค่าบริการ สามารถกระทำได้ที่ภายใต้คำว่า รัฐบาลดิจิทัล

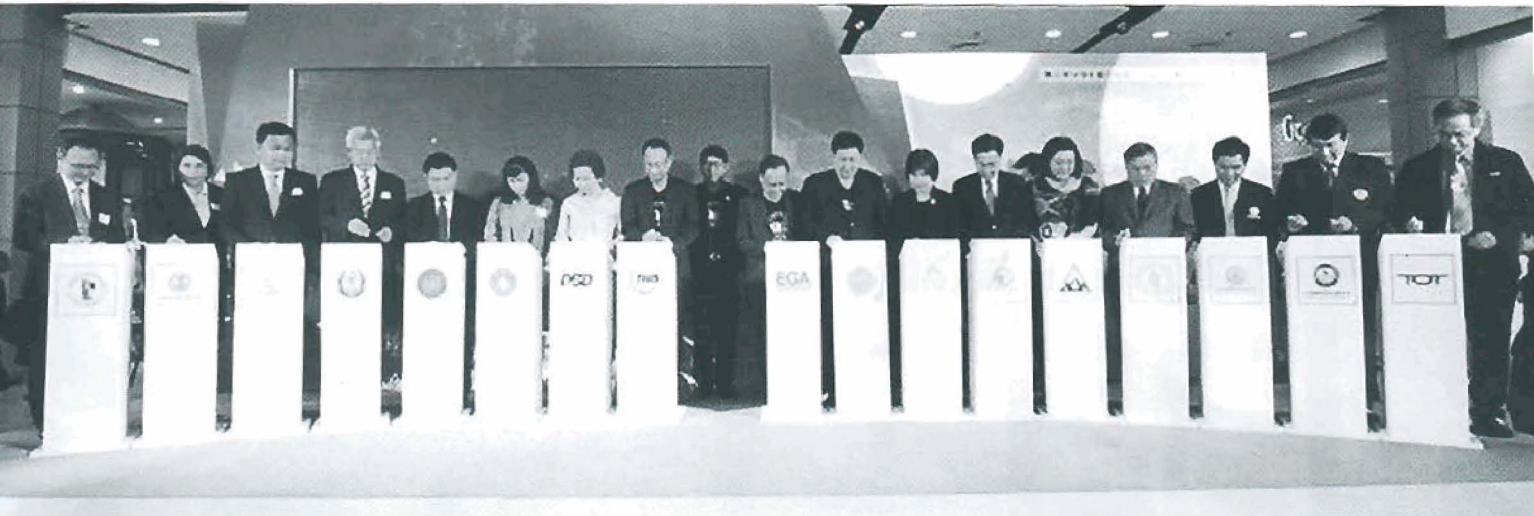
ในวันนี้ ระบบที่ว่าจะค่อย ๆ สร้างและพัฒนาให้ดีขึ้นภายใน 5 ปี ตามที่ พลเอก ประยุทธ์ จันทร์โอชา นายกรัฐมนตรี ได้วางนโยบายเอาไว้ นับจาก 1 ปีครึ่งที่ผ่านมา ระบบได้ก้าวหน้าไปได้บ้าง แต่ยังคงต้องก้าวต่อไป และในการจัดงานในครั้งนี้ยังได้จัดให้มีการลงนามบันทึกข้อตกลงว่าด้วยความร่วมมือในการอำนวยความสะดวกให้ประชาชนติดต่อราชการแบบเบ็ดเสร็จครบวงจร ระหว่างสำนักงานรัฐบาลอิเล็กทรอนิกส์ซึ่งเป็นหน่วยงานตัวแทนของรัฐบาล กับส่วนราชการอีกจำนวนหนึ่งซึ่งเรียกได้ว่าเป็นหน่วยงานนำร่องที่จะเข้ามาทำสัญญา เข้ามาเป็นเครือข่ายของการเชื่อมโยงข้อมูล

การเชื่อมโยงข้อมูลที่ว่านั้น ได้เดินทางไปบ้างพอสมควร จากอดีตที่ผ่านมา หากต้องการขออนุญาตดำเนินการอะไรบางอย่างต้องผ่านการติดต่อหรือดำเนินการกับหน่วยงานราชการหลาย ๆ หน่วยงาน แต่ในอนาคตจะสามารถดำเนินการได้ภายในหน่วยงานเดียวเท่านั้น จากเอกสารที่ยื่นขออนุญาตจะเดินไปตามระบบของเอกสารเองโดยที่ประชาชนไม่ต้องนำเอกสารนั้น ๆ ไปเดินด้วยตัวเองเหมือนเช่นปัจจุบัน ทั้งหมดทั้งมวลนี้รัฐบาลทำไปเพื่ออำนวยความสะดวกให้กับประชาชนทั้งสิ้น โดยพลเอก ประยุทธ์ จันทร์โอชา นายกรัฐมนตรี ได้ให้ความสำคัญเกี่ยวกับเรื่องรัฐบาลดิจิทัลเป็นอย่างมาก และขอฝากเรื่องนี้ไปยังพี่น้องประชาชน ให้ได้รับทราบไว้ นับแต่นี้ต่อไป จากระบบราชการที่ต้องใช้คำว่า ประชาชนเพื่อ

และเอือมระอา เคยเหนื่อยหน่าย กำลังจะก้าวไปสู่สภาพที่สะดวก ง่าย รวดเร็ว ราคาถูก และที่สำคัญที่สุดคือ มีความโปร่งใส เพราะเขาจะใช้ระบบ

ดิจิทัลเข้ามาเชื่อมโยงข้อมูล โดยที่เราไม่ต้องเกิดความยุ่งยาก ประหยัดเวลา รวมทั้งประหยัดค่าใช้จ่ายด้วย จึงขอกำลังใจจากพี่น้องประชาชนทุกท่าน ถ้าหากสังเกตหรือพบเห็นอะไรก็ตามที่หน่วยงานราชการยังขาดตกบกพร่อง ขอความกรุณาบอกกล่าวให้กับหน่วยงานนั้น ๆ ทราบ หรือแจ้งไปยังสำนักงานรัฐบาลอิเล็กทรอนิกส์ หรือแจ้งไปยังสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ หรือ กพร. หรือจะแจ้งไปยังพลเอก ประยุทธ์ จันทร์โอชา นายกรัฐมนตรี โดยผ่านศูนย์ดำรงธรรมก็ได้

หลังจากที่ ดร.วิษณุ เครืองาม รองนายกรัฐมนตรี ได้กล่าวเปิดงาน และปาฐกถาพิเศษแล้ว ได้เป็นสักขีพยานในพิธีลงนาม “บันทึกข้อตกลงว่าด้วยความร่วมมือในการอำนวยความสะดวกให้ประชาชนติดต่อราชการแบบเบ็ดเสร็จครบวงจร” ตามที่ผู้เขียนได้กล่าวไว้เบื้องต้นของบทความ โดยมีหน่วยงานที่เข้าร่วมลงนามในครั้งนี้รวม 18 หน่วยงาน ประกอบด้วย สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ สำนักงานรัฐบาลอิเล็กทรอนิกส์ (องค์การมหาชน) สำนักงานคณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภค กรมสรรพสามิต กรมสรรพากร กรมปศุสัตว์ กรมวิชาการเกษตร กรมพัฒนาธุรกิจการค้า สำนักงานประกันสังคม กรมส่งเสริมวัฒนธรรม สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา กองบัญชาการตำรวจนครบาล กรุงเทพมหานคร การไฟฟ้านครหลวง การไฟฟ้าส่วนภูมิภาค การประปานครหลวง การประปาส่วนภูมิภาค และบริษัท ทีไอที จำกัด (มหาชน)

https://www.mwa.co.th/ewt_news.php?nid=31965&filename=index

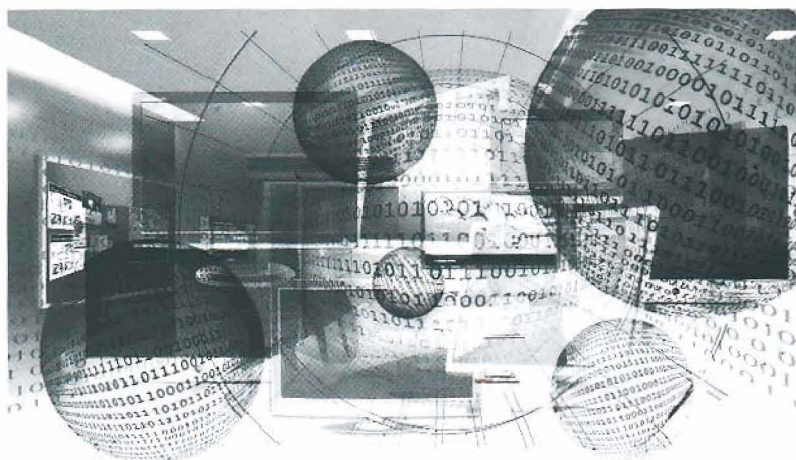
หน่วยงานทั้งหมดนี้ได้ตกลงร่วมกันในสาระสำคัญเพื่ออำนวยความสะดวกในการติดต่อราชการแบบเบ็ดเสร็จครบวงจรตามเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติการอำนวยความสะดวกในการพิจารณาอนุญาตของทางราชการ พ.ศ. 2558 โดยมาตรา 14 กำหนดว่า “ในกรณีจำเป็นและสมควรเพื่อประโยชน์ในการอำนวยความสะดวกแก่ประชาชน ให้คณะรัฐมนตรีมีมติจัดตั้งศูนย์รับคำขออนุญาต เพื่อทำหน้าที่เป็นศูนย์กลางในการรับคำขอตตามกฎหมายว่าด้วยการอนุญาตขึ้น...” ซึ่งมาตราดังกล่าวได้กำหนดการจัดตั้งศูนย์รับคำขออนุญาตให้ตราเป็นพระราชกฤษฎีกา ทั้งนี้ ความร่วมมือในการอำนวยความสะดวกให้ประชาชนติดต่อราชการแบบเบ็ดเสร็จครบวงจร เป็นไปเพื่ออำนวยความสะดวกให้แก่ประชาชนและผู้ประกอบธุรกิจในระหว่างที่ยังไม่ได้ตราพระราชกฤษฎีกาจัดตั้งศูนย์รับคำขออนุญาต มีเป้าหมายเพื่ออำนวยความสะดวกในการติดต่อราชการ

แบบเบ็ดเสร็จครบวงจร ณ จุดเดียว (One Stop Service) โดยผู้ขออนุญาตหาข้อมูลได้รวดเร็วและเข้าใจง่าย กรอกคำขออนุญาตและส่งเอกสารหลักฐานอิเล็กทรอนิกส์เพียงชุดเดียวโดยไม่ต้องส่งเอกสารต้นฉบับ (Smart Form & Smart Doc) มีบัญชีดิจิทัลที่ปลอดภัยสามารถเข้าถึงได้ทุกบริการ (Digital ID) สามารถติดตามความก้าวหน้าได้แบบเรียลไทม์ (Smart Track) จ่ายค่าธรรมเนียมผ่านระบบอิเล็กทรอนิกส์ (Smart Pay) และจัดส่งใบอนุญาตทางไปรษณีย์ หรือผ่านระบบออนไลน์ (Smart License)

สำหรับขอบเขตความร่วมมือระหว่างหน่วยงานนั้น หน่วยงานต่าง ๆ จะอำนวยความสะดวกให้กับประชาชนและผู้ประกอบธุรกิจสามารถขออนุมัติอนุญาตจากภาครัฐในการจัดตั้งและประกอบกิจการได้ภายในจุดเดียวทั้งแบบออนไลน์ผ่านระบบอำนวยความสะดวกในการประกอบธุรกิจแบบครบวงจร (Doing Business Portal) และการติดต่อด้วยตนเอง ศูนย์อำนวยความสะดวกในการพิจารณาอนุญาตของทางราชการ ซึ่งจะทำหน้าที่ในการให้บริการประชาชนแบบเบ็ดเสร็จครบวงจร นอกเหนือจากหน้าที่เดิมที่เป็นศูนย์รับเรื่องร้องเรียนการดำเนินการตามพระราชบัญญัติการอำนวยความสะดวกในการพิจารณาอนุญาตของทางราชการ พ.ศ. 2558 การดำเนินงานแบ่งเป็น 2 ระยะ คือ ระยะที่ 1 สามารถดำเนินการได้ภายในปี พ.ศ. 2560 และระยะที่ 2 สามารถดำเนินการได้ภายในปี พ.ศ. 2561 ซึ่งจะต้องใช้ระยะเวลาในการปรับขั้นตอน

การดำเนินงานและพัฒนาหรือเชื่อมโยงระบบการให้บริการอิเล็กทรอนิกส์ โดยมีขอบเขตเฉพาะงานบริการที่เกี่ยวข้องกับการขออนุญาตเริ่มต้นธุรกิจ การขอตติตั้งสาธารณูปโภค การจัดตั้งร้านอาหาร และร้านค้าปลีก

สำหรับบทบาทหน้าที่ของกรมวิชาการเกษตรที่รับผิดชอบในขอบข่ายของการลงนามในครั้งนี้ด้านการขอใบอนุญาตขายเมล็ดพันธุ์ควบคุม จะรับผิดชอบในการดำเนินการดังนี้

- ปรับปรุงข้อมูลการให้บริการประชาชนในคู่มือสำหรับประชาชนให้เป็นปัจจุบัน
- สนับสนุนการปรับปรุงแก้ไขกฎระเบียบและขั้นตอนที่เกี่ยวข้องเพื่อให้สามารถรับคำขออนุญาตและเอกสารหลักฐานอิเล็กทรอนิกส์ผ่านระบบอำนวยความสะดวกในการประกอบธุรกิจแบบครบวงจร (Doing Business Portal) โดยที่ผู้ขออนุญาตไม่ต้องส่งเอกสารต้นฉบับ
- สนับสนุนการปรับปรุงแก้ไขหรือพัฒนาระบบของหน่วยงาน ตลอดจนขั้นตอนกระบวนการทำงานที่เกี่ยวข้องให้สามารถเชื่อมโยงกับระบบอำนวยความสะดวกในการประกอบธุรกิจแบบครบวงจร (Doing Business Portal) เพื่อรับคำขออนุญาตและเอกสารหลักฐานอิเล็กทรอนิกส์เพียงชุดเดียว โดยผู้ขออนุญาตไม่ต้องส่งเอกสารต้นฉบับ มีการตรวจสอบความถูกต้องและมอบหมายคำขออนุญาตไปยังสำนักงานสาขาที่รับผิดชอบ แจ้งสถานการณ์พิจารณาอนุมัติขออนุญาตและสถานการณ์จัดส่งใบอนุญาตให้แก่ผู้ขออนุญาตแบบเรียลไทม์ ตลอดจนติดตามการดำเนินงานให้เป็นไปตามข้อตกลงการให้บริการที่กำหนดในคู่มือสำหรับประชาชน
- สนับสนุนการพัฒนาระบบการรับชำระเงินค่าธรรมเนียมผ่านระบบอิเล็กทรอนิกส์ (e-Payment) ตามแนวทางที่กรมบัญชีกลางประกาศกำหนด
- จัดเตรียมอุปกรณ์คอมพิวเตอร์และระบบเครือข่ายของหน่วยงานให้พร้อมทำงานร่วมกับศูนย์อำนวยความสะดวกในการพิจารณาอนุญาตของทางราชการผ่านระบบอำนวยความสะดวกในการประกอบธุรกิจแบบครบวงจร (Doing Business Portal)
- จัดให้มีเจ้าหน้าที่เข้าอบรมการใช้งานระบบอำนวยความสะดวกในการประกอบธุรกิจแบบครบวงจร (Doing Business Portal) และชักชวนการทำงานร่วมกับศูนย์อำนวยความสะดวกในการพิจารณาอนุญาตของทางราชการ
- ให้ความรู้แก่เจ้าหน้าที่สำนักงาน ก.พ.ส. ที่ปฏิบัติงานในศูนย์อำนวยความสะดวกในการพิจารณาอนุญาตของทางราชการ เพื่อให้มีขีดความสามารถในการให้ข้อมูลและแนะนำผู้ใช้บริการเกี่ยวกับการขออนุญาตจากทางราชการ

นอกจากนี้ หน่วยงานที่เข้าร่วมลงนามทั้งหมดจะร่วมกันจัดทำข้อเสนองบประมาณในลักษณะบูรณาการสำหรับการดำเนินงานภายใต้บันทึกข้อตกลงฉบับนี้ โดยสำนักงาน ก.พ.ร. จะเป็นผู้ประสานการขอสนับสนุนงบประมาณจากแหล่งงบประมาณต่าง ๆ รวมทั้งจะรักษาข้อมูลที่เป็นความลับ ซึ่งฝ่ายที่เป็นเจ้าของข้อมูลที่เป็นความลับประสงค์จะให้เก็บรักษาข้อมูลดังกล่าวไว้เป็นความลับ โดยจะไม่เปิดเผย เผยแพร่ เว้นแต่กรณีที่ได้รับอนุญาตเป็นลายลักษณ์อักษรจากเจ้าของข้อมูลที่เป็นความลับ การรักษาความลับตามที่ได้กล่าวไปแล้วข้างต้นนั้น ให้ยังคงมีผลต่อไปแม้บันทึกข้อตกลงนี้จะสิ้นสุดลงแล้ว และจะเปิดเผยข้อมูลที่เป็นความลับได้ต่อเมื่อได้รับความยินยอมเป็นลายลักษณ์อักษรจากเจ้าของข้อมูลที่เป็นความลับนั้น

บันทึกข้อตกลงฉบับนี้ มีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ถัดจากวันที่ลงนามในบันทึกข้อตกลงนี้ และการยกเลิกบันทึกข้อตกลงฉบับนี้สามารถทำได้โดยความยินยอมร่วมกันจากทุกฝ่ายเป็นลายลักษณ์อักษร และอาจมีการเปลี่ยนแปลงแก้ไขได้กรณีมีเหตุจำเป็น โดยได้รับความเห็นชอบร่วมกันของทุกฝ่าย และให้จัดทำเป็นหนังสือและลงนามโดยผู้มีอำนาจลงนามและประทับตราสำคัญ (ถ้ามี) ของแต่ละฝ่าย

การลงนามความร่วมมือในครั้งนี้ นับว่าเป็นจุดเริ่มต้นที่ดีที่จะก้าวไปสู่นวัตกรรมของรัฐบาลดิจิทัล ทั้งนี้ทั้งนั้น ผลประโยชน์ที่จะเกิดขึ้นภายใต้นวัตกรรมที่ว่านี้ แน่แน่นอนว่าประชาชนจะได้รับความสะดวกสบายในการติดต่อกับหน่วยงานราชการเพิ่มมากขึ้น จากที่ผ่านมาอาจจะมีข้อติดขัดบางประการที่ประชาชนอาจจะไม่ได้รับความสะดวกสบายเท่าที่ควร และเชื่อว่าภายใต้นวัตกรรมที่กำลังจะเกิดขึ้น หรือได้เกิดขึ้นแล้ว บางส่วนจะส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงที่ดีขึ้นไม่เฉพาะทัศนคติของประชาชนที่มีต่อหน่วยงานราชการเท่านั้น แต่จะเกิดผลดีในทางปฏิบัติให้เห็นเป็นรูปธรรม จับต้องได้ นั้นเป็นสิ่งที่จะเป็นความยั่งยืนในระบบราชการต่อไปในอนาคต...

เกษตรอาสาหัวใจ ฟื้นฟูผู้ประสบอุทกภัยหลังน้ำลด

<https://www.kasetkaoklai.com/>

เมื่อช่วงต้นเดือนที่ผ่านมา นายวราวุธ ชูธรรมธัช รองอธิบดีกรมวิชาการเกษตร นำเจ้าหน้าที่สำนักวิจัยและพัฒนาการเกษตรเขตที่ 5 กรมวิชาการเกษตร ลงพื้นที่เยี่ยมเยียนเกษตรกรผู้ประสบอุทกภัยนอกคันกันน้ำในอำเภอผักไห่ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา โดยเปิดเผยว่า ในช่วงฤดูฝนที่ผ่านมาประเทศไทยได้รับอิทธิพลจากพายุหมุนเขตร้อนพัดผ่านส่งผลกระทบต่อให้เกิดฝนตกหนัก ทำให้พื้นที่นอกคันกันน้ำตั้งแต่จังหวัดชัยนาท สิงห์บุรี อ่างทอง และพระนครศรีอยุธยา สร้างความเสียหายอย่างหนักให้กับเกษตรกรจำนวนมาก

การลงพื้นที่เยี่ยมเยียนเกษตรกรผู้ประสบอุทกภัย พร้อมมอบถุงยังชีพ กล้าไม้ และเมล็ดพันธุ์ผัก ดำเนินการภายในโครงการเกษตรอาสาหัวใจ ฟื้นฟูผู้ประสบอุทกภัยหลังน้ำลด ณ วัดท่าดินแดง หมู่ที่ 2 และศาลาประชาคมหมู่บ้าน หมู่ที่ 4 ตำบลท่าดินแดง อำเภอผักไห่ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ซึ่งเป็นกิจกรรมช่วยเหลือ ฟื้นฟู และบรรเทาความเดือดร้อนให้แก่เกษตรกรผู้ประสบภัยเบื้องต้น ประกอบด้วย การทำความสะอาดที่อยู่อาศัยและพื้นที่สาธารณประโยชน์ของชุมชน การซ่อมแซมเครื่องมือและเครื่องจักรกลการเกษตร การให้คำปรึกษาการฟื้นฟู การประกอบอาชีพด้านการเกษตรหลังน้ำลด การให้บริการประชาชน ตัดผมฟรี รวมถึงการสนับสนุนปัจจัยการผลิต วัสดุการเกษตร เมล็ดพันธุ์

ผักสวนครัว กิ่งพันธุ์ไม้ผล ซึ่งกรมวิชาการเกษตรได้จัดหาพันธุ์พืชอายุสั้นไว้ปลูกหลังน้ำลด และให้คำแนะนำในการจัดการพืชที่ประสบปัญหาหลังน้ำลด ความช่วยเหลือเหล่านี้จะทำให้เกษตรกรผู้ประสบภัยสามารถกลับคืนสู่สภาวะปกติได้อย่างรวดเร็ว

เกษตรกรที่ต้องการคำแนะนำการฟื้นฟูสวนไม้ผลหลังน้ำลด สามารถสอบถามข้อมูลเพิ่มเติมได้ที่สำนักวิจัยและพัฒนาการเกษตรเขตที่ 5 ตำบลบางหลวง อำเภอสรรพยา จังหวัดชัยนาท กรมวิชาการเกษตร โทร. 0-5640-5070, 0-5640-5072-3

พบกับโปสเตอร์ : บรรณาธิการ

ผลิเิม ตำรวิหะการวิจัยและพัฒนาการเกษตร

- วัตถุประสงค์ ❖ เพื่อเผยแพร่ผลงานวิจัยและผลการดำเนินงานของหน่วยงานในสังกัดกรมวิชาการเกษตร
- ❖ เพื่อเป็นสื่อกลางสำหรับนักวิจัยกับผู้บริหาร นักวิจัยกับนักวิจัย และนักวิจัยกับผู้สนใจ การแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและประสบการณ์ซึ่งกันและกัน
- ❖ เพื่อเผยแพร่ภูมิปัญญาท้องถิ่น อันจะเป็นตัวอย่างหรือเป็นพื้นฐานการวิจัยขั้นสูงต่อไป

ที่ปรึกษา : สุวิทย์ ชัยเกียรติยศ
 : นิลิต ศิวกุล

กองบรรณาธิการ : อังคณา สุวรรณภูฏ อุดมพร สุพคุณร์
 : พนารัตน์ เสรีวิกุล จินตน์กานต์ งามสุทธา
ช่างภาพ : กัญญาณัฐ ไร่แดง
บันทึกข้อมูล : ธวัชชัย สุวรรณพงศ์ อาภรณ์ ต่ายทรัพย์
จัดส่ง : จารุวรรณ สุขเอี่ยม
สำนักงาน : กรมวิชาการเกษตร ถนนพหลโยธิน เขตจตุจักร กรุงเทพฯ 10900
โทรศัพท์ : 0-2561-2825, 0-2940-6864 โทรสาร : 0-2579-4406
พิมพ์ที่ : ห้างหุ้นส่วนจำกัด อรุณการพิมพ์ โทรศัพท์ : 0-2282-6033-4

www.aroonkarpim.co.th